
Presentació

La publicació que teniu a les mans recull la resposta espontània i desinteressada de molts professors d'àmbits i contrades molt diferents a la iniciativa d'homenatge al professor Lluís A. Santaló i Sors que, com a director de la Càtedra Lluís Santaló d'Aplicacions de la Matemàtica de la Universitat de Girona, vaig iniciar tan bon punt em vaig assabentar del traspàs de Santaló a Buenos Aires el 22 de novembre de 2001.

La Càtedra Lluís Santaló de la UdG naixia un any i mig abans de la desaparició de Santaló gràcies a la voluntat expressa del rector Josep M. Nadal, que volia, a través de la Càtedra, fer un reconeixement públic de la vàlua científica, didàctica i humana de Santaló, nascut a Girona el 1911. D'aquesta manera la Càtedra es creava amb els objectius, entre altres, d'establir ponts de connexió entre la recerca teòrica en l'àmbit de la matemàtica i les aplicacions d'aquestes recerques en els àmbits científics i tècnics més diversos; contribuir a la reflexió sobre la problemàtica específica que comporta l'ensenyament d'aquesta disciplina en tots els nivells educatius, especialment l'universitari; i contribuir a la difusió i divulgació entre el gran públic d'aquests lligams entre el món de la matemàtica i la seva aplicació quotidiana i de les seves implicacions socials.

Aquests tres objectius de la Càtedra estan molt lligats amb la personalitat de Santaló, el qual, a més de la seva vàlua científica, reconeguda internacionalment en l'àmbit de la geometria integral, es va interessar per les aplicacions de les seves recerques teòriques en disciplines aplicades (l'estereologia n'és l'exemple més conegut). També va escriure molts llibres i va pronunciar moltes conferències en què va explicar la seva visió sobre l'ensenyament de les matemàtiques en tots els nivells educatius; es va mostrar sempre partidari de presentar, d'entrada, els conceptes matemàtics a partir de les nostres pròpies observacions i intuïcions, deixant, si cal, l'abstracció i la formalització per a una segona fase. Aquesta posició xocava frontalment amb el corrent bourbakista que imperava en la seva època. I també va contribuir a la reflexió entre el públic no especialista al voltant del paper que la matemàtica té en la societat. Molts el recordem en el cicle de conferències que l'any 1991 va pronunciar a la Càtedra Ferreter Mora de la UdG, sota el títol genèric "La matemàtica: una filosofia i una tècnica".

Tot això justifica que el contingut d'aquesta publicació sigui un híbrid que intenta recollir aquesta personalitat polièdrica de Santaló. Observareu que la publicació s'estructura en tres parts clarament diferenciades. La primera recull contribucions relacionades amb la geometria integral i algunes de les seves múltiples aplicacions. Les contribucions de la segona part aporten majoritàriament reflexions sobre el concepte que tenia Santaló sobre la forma de presentar i ensenyar les matemàtiques als estudiants de tots els nivells educatius. La tercera part recull els records que ens han fet arribar algunes persones que van tenir el privilegi de

coincidir amb Santaló en un moment o un altre de la seva vida; també s'hi recullen les adhesions a l'acte d'homenatge que diverses institucions i moltes persones en particular ens han fet arribar; i un àlbum de fotos que ens ha prestat Alicia Santaló, una de les seves tres filles. La darrera part recull un breu resum de les tres conferències programades per al dia de l'homenatge a Santaló.

Com veureu, es tracta d'una publicació senzilla –com senzill va ser el personatge al qual va dedicada– però que alhora pretén ser digna i rigorosa. Observareu que les contribucions estan escrites indistintament en llengua catalana, castellana o anglesa, respectant l'opció idiomàtica escollida pels autors.

És de justícia fer constar que ni aquesta publicació ni l'homenatge no haurien estat possibles sense l'ajuda i la complicitat de moltes persones i institucions a les quals haig de donar la meua gratitud més sincera. En particular:

- Als membres del consell assessor de la Càtedra Lluís Santaló –Dr. J. Solà-Morales, Dra. V. Pawlowsky, Dr. E. Roffman i Dr. X. Pueyo– pel seu assessorament inicial en la planificació de l'acte d'homenatge.
- Als membres del comitè científic i d'organització –Dr. A. Reventós, Dr. C. Alsina i Dr. M. Sbert–, que m'han facilitat i orientat enormement la recerca de persones disposades a contribuir en l'homenatge.
- A la Direcció del Dept. d'Informàtica i Matemàtica Aplicada de la Universitat de Girona, que ha posat al meu abast tota la infraestructura material i humana del Departament.
- A la Direcció General d'Universitats de la Generalitat de Catalunya per l'ajuda econòmica concedida a la Càtedra.
- I, sobretot, als conferenciants i les persones que ens han fet arribar les seves contribucions escrites, ja que són els veritables artífexs de l'homenatge a Santaló.

Que per molts anys continuï estant ben viva en tots nosaltres la memòria del mestratge del professor Santaló.

Carles Barceló i Vidal

*Director de la Càtedra Lluís Santaló d'Aplicacions
de la Matemàtica. Universitat de Girona.*